Ч. 123 (10.800). Львів, субота 5 червня 1926 Rocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11–12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Заприсяження нового президента.

Місце заприсяження — замок. — Як відбудеться заприсяження? — Прем. Бартель лишається. — Коли буде розвязаний сойм? — Декларація поміркованої лівиці в українській і білоруській справі.

Варшава, 3. червня.

В останній хвилі змінено знов місце заприсяження президента Мосціцького, яке відбудеться таки в замку, а не в соймі. Кажуть, що цю зміну спричинив марш. Пілсудський. Ця зміна, розуміється, не є чисто льокальної натури, але криє в собі мотиви натури політичної. На запросинах до послів і сенаторів подано як місце заприсяження президента соймову палату.

Марш. Ратай, як голова Нац. Зібрання, вислав до нового президента таке письмо: „Згідно з 11 § правильника Нац. Зібрання прошу пана професора приїхати в пятницю, 4. червня, год. 12. в пол., на Нац. Зібрання для зложення присяги".

Програма зложення присяги така: На салі Нац. Зібрання чекають на президента посли й сенатори і члени уряду, а в дипльоматичній льожі чужинні дипльомати. Президент переходить на запросини голови Національного Зібрання з приватних апартаментів до салі, де всі зібрані, після чого голова Нац. Зібрання питає його, чи він вибір приймає. Після потакуючої відповіди нововибраний президент складає присягу на конституцію, повторяючи за головою Нац. Зібрання слова присяги. По зложенні присяги президент покидає салю і йде до салі мармориої, де перебирає владу з рук марш. сойму Ратая, заст. марш. Дембського, марш. Тромпчинського і голови ради міністрів. У часі підписування акту батерія на берегах Висли віддає приписану скількість стрілів. Рівночасно підноситься прапор президента держави. По тім усім заприсяжений президент приймає бажання уряду, членів дипльоматичного корпусу і т. д.

У Варшаві ходять поголоски, що новий президент держави залишить на становищі голови уряду прем. Бартля, з тим, що портфель міністерства залізниць припаде кому иншому.

Партії лівиці рішили зголосити на найближчому засіданні сойму в н е с е н н я н а н е г а й н е р о з в я з а н н я с о й м у. Є чутка, що справа розвязання сойму буде розбиратися щойно по вакаціях, себто у вересні. В и б о р и м а л и б в і д б у т и с я п і з н о в о с е н и.

Найближчого тижня має бути зголошена декларація партій поміркованої лівиці (ППС, Визволення, Стронніцтва Хлопского і Клюбу Праці) в справі основ польської державної політики, як також в справі „національних меншостей". В декларації буде підчеркнена потреба д а т и У к р а ї н ц я м і Б і л о р у с и н а м т е р и т о р і я л ь н у а в т о н о м і ю.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 10·65–10·70, канадійський долар 10·50–10·60.

Після вбивства отам. Петлюри.

Париж, 2. червня 1926.

Слідчі власти рішили вислати на Україну спеціяльну комісію для розсліджения справи погромів. З тою метою має виїхати окрема судова комісія, яка докладно переведе слідство на місці. В найближчих днях у справі тої комісії висилають ноту до радянського уряду. Кажуть теж, що суд покличе анкету, до якої запросить членів еміграції без огляду на віроісповідання і національність, щоби запізнатися „з характером діяльности" уряду от. Петлюри на Україні. Тому слідство може потрівати довший час. Числяться навіть із можливістю, що процес зачнеться щойно за рік. Шварцбарт сидить у вязниці для кримінальних злочинців. Жидам, що інтервеніювали у судових властей, щоби Шварцбарта перенести до вязниці для політичних проступників, судові власти відповіли, що це не може статися перед покінченням слідства. Згідно з французьким законодавством поділ вязнів на категорії можливий щойно після замкнення вступного слідства. Всетаки Шварцбартові признали вже деякі полекші.

Посол радянського уряду в Парижі Раковський заявив, що посольство має матеріяли й документи, що торкаються погромів на Україні з часів уряду Петлюри. Амбасада готова дати ті документи до диспозиції судових властей.

У похоронах отамана Петлюри взяв участь заступник маршала Пілсудського.

Китай проти Англії.

Женева, 3. червня.

На засіданні конференції в справі опію прийшло ненадійно до конфлікту між делєгатами Китаю й Англії. Китайський делєгат виступив незвичайно різко проти Англії й заявив, що Китайці мають уже доволі встрявання чужинців у їх внутрішні справи. Він протестував проти того, що Англія затроює світ торговлею опієм і зазначив, що оскільки її відношення до Китаю не зміниться, то Китай уневажнить усі трактати. Наслідком тої промови ситуація сталась така напружена, що засідання перервано.

З судової салі.

За приналежність до Української Військової Організації.

Львів, 4. червня.

Акт обвинувачення проти 12 Українців інтелігентів, яких судять за державну зраду, себто за приналежність до УВО., яка нібито виконала напади на почтові вози в Калуші й у Львові — обіймає 144 сторони машинового письма. Акт обвинувачення каже, що виконано два напади на почтовий віз у Калуші, а третій раз у Львові на головній почті.

Лава присяжних суддів така: Еміль Кляйнер, директор млина, Мадейський Стан., прокурист банку, Юстіян Осип, купець, Крижановський Калікст, будівничий, Новак Вільгельм Тадей, приватний урядовець, Мачинський Йосиф, промисловець, Лявреський Маріян, маляр, Шренцель Фридрих, банковий урядовець, д-р Шафер Лев, адвокат, Зіхлер Стан., кушнір, Вухович Домінік, будівничий, Загурський Олекс., арт. різьбар. Заступники присяжних судів: Кліщинський Януш, упр. дібр, Смоляна Карло, фризієр.

Сьогодня дальше переслухування обвинувачених.

Невдоволена Альзасія.

(Від власного кореспондента.)

Париж, 31. травня 1926.

I.

День 24. травня, другий день Зелених Свят і, здається, другий теплий і гарний день цеї весни. Сотні тисяч Парижан вибралося було поза місто дихнути трохи свіжим і чистим повітрям. Тих, що остались у мурах міста, ждала инша приємність: в дні 24. травня тут свято альзаської музики. Численні альзаські орхестри з барвними стягами і з гарно „укостюмованими" дівчатами проходили париськими вулицями, радуючи очі святочної юрби.

Про це свято писали всі парижські газети.

Та ще більше місця присвячували вони недавній (в дні 23. травня) гостині президента Думерга в столиці Льотарингії. Були, як і слід, стяги й ілюмінації, походи й промови, заяви любови, присяги вірности.

Чим більше Альзасія й Льотарингія невдоволені французьким режімом чим ширші круги людности захоплює розчарування „відзисканою матірю-батьківщиною", чим замітніше зазначується альзаська роздражненість, malaise alsacienne, тим більше множиться альзаських походів у Парижі, тим частіші й палкіші бувають взаїмні заяви любови й вірности.

II.

Країна, ізза якої кінець кінців велася світова війна, Альзасія й Льотарингія нині розчарована, роздражнена, невдоволена трохи не всім, що їй принесла французька політика, французьке законодавство, французька адміністрація, навіть французьке судівництво. Вона порівнює теперішний стан зі своїм передвоєнним станом, під німецьким цісарством, і далеко далеко не все з цього порівнання виходить у користь французької републики. На приклад:

Французьке соціяльне законодавство, хирлявий плід компромісу між соціялістичною демагогією і фінансовою плютократією, не може видержати навіть поблажливого порівнання з незалежним ні від демагогії ні від плютократії, знаменитим у своїм роді німецьким соціяльним законодавством, ділом рук Бісмарка й Вільгельма. Це факт, яким на одному з передвоєнних соціялістичних зїздів пок. Бебель закрив був уста пок. Жореса.

Тесаме можна сказати про страшенно перестарілий французький горожанський кодекс (твір Наполеона І-го) і цивільну процедуру, під якою найзвичайніші процеси, на превелику радість адвокатів, тягаються роками цілими серед справдішнього праліса паперів і грамот.

Німецьке урядництво було, правда, иноді неввічливе, та з правила точне і „службисте"; воно мало свій службовий статут, а аванс його в рямках статута був залежний тільки від років служби і службових кваліфікацій; воно було добре плачене, але й було його можливо як найменше. Французьке урядництво, (для звичайного смертного, в щоденнім житті — воплочення, жива дійсність держави) не має статута, натомісць має волю коаліції і страйків, а в синдикатах його скрещуються всякі можливі впливи до більшовицьких включно; воно нужденно плачене, а натомісць вдвоє або втроє численніше від передвоєнного німецького, а як у приниманні, так і в авансуванні урядників першорядну ролю грає степень посвояченя урядовця з вуйком або стрийком — як не самого кожночасного (що кілька тижнів змінюваного!) міністра, то бодай з тіткою виборчого наганяча першого ліпшого депутата.

За німецьких часів дуже широка краєва і громадська автономія і самоуправа, а за французьких — до найдальших границь переведена централізація: мешканцям забутого, далекого присілку не вільно кинути кладки через баюру, ані поставити громозвода на громадськім уряді, не оддержавши на це дозволу від самого міністра в Парижі.

За німецьких часів не було, правда, вільно в народніх школах навчати по французьки, але натомісць бодай по німецьки добре навчано, а й ворогування до релігії згори насилу не насаджувано в діточих головах. А тепер виходять діти зі шкіл, не вміючи написати листа ні по французьки (це за чужа і за далека мова), ні по німецьки, а науку моралі мають давати дітям учителі, зорганізовані в синдикаті з комуністичною більшістю.

Все те, і ще б а г а т о и н ш и х річей, сердить і дражнить людність відзисканих Францією країв; орган невдоволених „Zukunft" друкується в щораз більшім числі десятків тисяч примірників; несуться ненависні пануючим централістам кличі автономії; а навіть — дійімаюча образа кождого Француза без ріжниці партій! — чутно вже погрози про відклики до Женеви. Все те — в осьмім році альзаської свободи на лоні матері-Франції! Де донині ті хвилі з листопада 1918 року, коли Альзація і Льотарингія цілим серцем і цілою душею кидалися в обійми Франції!

III.

Щоб не було непорозуміння, треба тут з місця і з найбільшим натиском зазначити одно: альзаська роздражненість ні психольогічно, ні політично не має нічого спільного з тим духовим і політичним — скажімо: розположенням, яким надихані анектовані західно-українські землі. Також з настроями нпр. італійської irredent-и під Австрією теперішні альзаські настрої в своїй основі не мають нічого тотожнього. Мимо своєї германської мови, Альзасія чуттєво, сердечно засимільована з Францією. Альзасець, навіть не вміючи слова по французьки, любить — не тільки любить, а о б о ж а є Францію. Автор цих рядків мав нагоду переконуватися про це перед війною, в часі війни і після війни, як в Альзасії, так у Франції і за її границями; альзаське питання цікавить його живо не від учора. Альзасія добровільно ввійшла в склад Франції Людвика XIV-ого, а чар французького духа, французької культури, французької цивілізації полонив Альзасію, раз на все. Альзасець — це можна сказати без пересади — вважає себе передньою сторожею Франції проти Німеччини, а не — хоч як воно

книжці Вільгельм змальовує важку свою молодість спричинену конфліктами в родині і політичні настрої перед його вступом на престол.

— Ошуканець у великім стилю. Варта для порівнання з нашими львівськими ошуканцями навести свіжий приклад арештованого у Відні світового крутія Альфреда Гуастельо, з походження Італійця. Поліція стежила за ним довгими тижнями по першорядних ресторанах і нічних льокалях, між якими шибав він автомобілями. Він мав магічний вплив на жінки, які віддавали йому всі свої гроші, виманчуючи їх від инших мущин. 12 літ тому виїхав він з рідного Палермо до Америки і там став лякеєм у славного міліардера Карнеджі. Після смерти свого пана в 1921 р. вернувся він до Европи багачем і скрізь у найкращих товариствах жив на кошт жінок. Помагав собі й злодійствами, за які сидів по кільканацять місяців у Парижі та Зєдинених Державах, але пізніше поправляв своє здоровля, гумор і фінанси в найбагатших купелевих місцях.

Дописи.

Тернопіль. *(Віче Брилівців. — З організації УНДО.)* В понеділок 24 травня ц. р. відбулося в Тернополі прилюдне віче на майдані польського „Сокола", скликане відомим демагогом послом Брилем для агітації за Пілсудським. Цілу неділю (23. травня) розїзджали по повіті автомобілі з агітаторами Бриля, розкидуючи цілі стоси летючок з зазивом на віче. Щоб заманити більше учасників на своє віче, уладив Бриль збірку з музикою біля Домініканського костела і по виході людей зі „суми" брилівські агітатори — а возить їх зі собою багато — сформували похід, на чолі котрого несено портрет Пілсудського. З цікавости прийшло дещо й наших людей, бо брилівські агітатори розказували по селах, що на вічу будуть давати землю даром. На вічу промовив коротко пос. Бриль. Є це тип демагога, що не цурається ніякого найчорнішого средства, ніякої брехні. Говорив про останні відомі події у Варшаві, зову и їх тільки вступом до дійсної революції, до якої завзивав селян; накликував теж до забрання землі панам. Промовляв також і пос. Войтович, а коротеньке славославя для Пілсудського як для „нашого водза" сказав по українськи якийсь мужичок ніби з Теребовельщини, а в дійсности добре платний брилівський агітатор з Яричова Нового біля Львова. Представника Українців, що хотів забрати голос з протестом проти брилівської демагогії й обманювання наших селян, брилівська президія не допустила до голосу. Віче тревало дуже коротко (несповна півтора години і його покінчено ухваленням жадання, щоби президентом держави вибрано Пілсудського і щоби безпроволочно розвязано сойм і сенат.

Для конкуренції з Брилем скликали на той самий день і ту саму годину Пястівці під проводом нотаря д-ра Яна Дескура своє віче до салі „Сокола". До відбуття цього віча не допустили брилівські палочники. Взагалі Пястовці тратять ґрунт серед польських селян і кольоністів, а їх місце займають брилівці („польська хлопська партія") і без сумніву в наслідок агітації, з котрою пасконяст очевидно не може навіть думати про конкуренцію, при надходячих виборах одержать більшість голосів польських селян.

Організаційний комітет УНДО. під проводом д-ра Ст. Барана, відбув 2. червня ц. р. повітовий народній зїзд Тернопільщини. Тойже комітет скликує всенародне віче в Тернополі на середу 9. червня ц. р., на котре запросив президію Центрального Народнього Комітету УНДО. зі Львова і послів та сенаторів членів партії з Варшави.

Обовязком наших людей в повіті подбати, щоб тернопільське віче, що відбудеться в год. 12 в пол. в салі Міщанського Братства, було нашою могучою національною маніфестацією і дало почин до тривкої і суцільної політичної і організації наших сил в Тернопільщині.

Воля. *(Свято Шевченка.)* За ініціятивою і стараним голови філії „Просвіти" в Белзі о. Луки Салука, катехита місцевих шкіл, відбувся 22. травня ц. р. у відновленій і святочно прибраній салі „Народнього Дому" концерт в честь Шевченка. У програму цього концерту входили: „Заповіт" (мішаний хор), вступне слово д-ра Салогуба, вязанка пісень Леонтовича, декламації „Кавказ", „До Основяненка" та „Люби, мій брате, край свій рідний", а наконець пісня „Ой Морозе, Морозенку" в супроводі бандури, відспівана пп. Іванцем і Манкевичем. Найбільше праці і труду при виконанні вокальних точок поніс п. Михайло Галань, емерит. управитель школи. Місцева інтелігенція, як духовна, так і світська, явилась на концерті в комплєті — натомісць міщане не зрозуміли й не відчули, на жаль, ваги святочної хвилі, хоч свято оголошено прилюдно і словом і письмом. Мале заінтересування міщан святом тимбільше стало болючим, що на другий день Союз Українок давав вечерниці з танцями на дохід місцевої Захоронки, а деякі з передових міщан поспішили не до своєї хати, але до салі польського „Сокола" на польську комедійку, де збирано датки на „T-wo Szkoły Ludowej". Не було також майже нікого з поляків місцевої інтелігенції. За те на концерті явився посол Хрущький, що від цю пору гостював у домі місцевого пароха. На 10 хвилин перед закінченням концерту явився на салі і представник поліції для береження „ładu i porządku". Національного гимну, що ним звичайно кінчаться такі свята, чомусь не відспівано. Дохід з концерту призначено на фонд „Учітеся".

Присутній.

З театрального життя.

„Лис Микита" у вертепі.

(Після ґенеральної проби.)

Цим разом не політики і патріоти наші виступлять на сцену, не світочі з кол мистецтва, чи літератури та педагогії — не головачі фінансісти, а найбільший дипльомат світа звірів, „хитра штука знаменита, гайдамака Лис Микита". Розуміється, з цілим почотом своїх друзяк і ворогів.

Рухлива кооператива „Український Театр", з дир. Яневом во главі, порішила з приводу ювилейного року Івана Франка виставити для дітей і молоді гротесково інсценізований його епос, який з таким захопленням читають старі та молоді. Отже буде це щось у роді театру маріонеток, який у західній Европі відграє велику ролю в діточому світі, заступаючи місце справжнього театру. Досі грали в ньому самі діти — тепер при помочі ляльок можна інсценізувати найбільш фантастичні казки й оповідання з життя природи.

В неділю 30. травня ц. р. відбулася генеральна проба „Лиса Микити" в приявї невеличкого гуртка педагогів, літератів, журналістів і артистів. Заслуга в улаштуванні цілої інсценізації припадає п. Л. Лепкому, якому стали до помочі пп. Ковжун і Архипенко — перший малював сценерію, звірята і подавав артистичні вказівки — другий вирізував фігури. Справді, треба подивляти енергію і велич праці, яку підняли ініціятори і творці гротески, щоб дати молоді як найбільш ілюзій і найкращі, веселі моменти.

В неділю бачили ми тільки кілька дій з епосу, але вже те, що бачили, дало нам образ цінности. Цей новий вертеп ріжниться від двох попередніх тим, що фіґурки не є пластичні, а плоскі, вирізувані з дошки і помальовані відповідними красками. Звірятка вийшли прегарно — Медвідь, Зайчик, Борсук, а найпаче Кіт: чорний-чорний, а очі мов два вогники світять на цілу салю. Про Лиса нічого вже й казати — він, герой дня, так і бє в очі своєю гільтайською мордою. Очевидно, всі звірі рухаються, а цар Лев раз-у-раз тільки киває укоронованою головою, звичайно як всі царі. Все, що діється на сцені в рамах вертепу, ілюструє словами поеми рецитатив артистки, захованої десь збоку. Декламацію оцінніте самі. Скажу лише, що на пробі в неділю говорила вона всіми мовами звірів, а кождою чудово. Те, чого на сцені не можна представити, каже дітям ще инша особа, яка по кожній дії живо, переповідає дальший зміст.

По пробі розвинулася ширша дискусія, в якій забирало голос багато осіб, а їх замітки послужать ініціяторам і творцям гротески до переведення деяких змін і переріббок, почім уже Лис Микита в цілій своїй красі представиться малій і великій публиці.

На днях Лис Микита виїзджає на провінцію, щоби там випробувати своїх сил і подихати свіжим, маєвим (по старому стилю) воздухом, а на другий тиждень вертається до нас і чаруватиме львівське громадянство від наймолодшого до найстаршого.

Конст. Малицька.

✝ Посмертна згадка.

о. Іван Олесницький, пар. Переволоки, бувший бучацький декан, радник консисторії, священик-ювилят, помер по довгій і тяжкій недузі у Львові 3. червня 1926 р. в 76 р. життя, а 35 священства. Перенесення з похоронного дому (вул. Кохановського 94) до церкви св. Петра і Павла відбудеться в пятницю в год. 5. попол., похорони з церкви на личаківський цвинтар у суботу дня 5. червня год. 11.

Покійний уродився 1859 р. у Говилові, з священичої родини, з батька, що був 60 літ священиком. Покійний висвятився в 73 р., спершу був сотрудником і парохом у Зарваниці та Ведесневі, від 1883 р. себто на протязі 43 літ парохом у Переволоці. Був це один з рідких наших священиків, який умів єднати в своїм житті працю на народній ниві з незвичайно совісним виконуванням своїх обовязків, що визначувався непохитними національними пересвідченнями і кришталькою чесністю. Ще на гімназійній лавці належав до гуртка палких Українців, і весь час теольоґічних студій, як товариш о. Л. Стефановича, не переставав брати живої участи у національнім русі тодішньої молоді.

Коли Покійний прийшов на парохію до Переволоки, застав село занедбане та здеморалізоване пянством. Завдяки його впливам і систематичній організаційній діяльности, це село стало згодом зразковим у всьому бучацькому повіті. Всякі наші освітні та культурні установи: читальня, каса, „Сокіл" — гуртували довкола себе селян і працювали при допомозі Покійного, над економічним і духовим розвитком місцевого селянства. Ще за давних австрійських часів Переволока виявила свою незвичайно високу національну свідомість і зорганізованість, завдяки впливам свого пароха: голоси всіх виборців падали завсіди на нашого національного кандидата і в селі не найшлось ні одного „хруня". У важкі хвилини війни, коли воєнний фронт над Стрипою займав у найблищім сусідстві переволоцьку парохію, покійний виявив найкращі прикмети священика, що не сходячи з дорученого йому становища дає приклад своєю поведінкою своїм вірним, а одночасно прикмети сміливого громадянина та вірного національній ідеї діяча, що не лякається переможної сили ворога і не забуває про національну гідність. Переволоцька парохія у дні найважших боїв та анархії була завсіди малою національною твердинею, де панував зразковий лад і де йшла невпинно систематична буденна праця. Одним з найкращих прикладів тої систематичности покійного нехай буде дрібний, але характеристичний факт: покійний був постійним передплатником „Діла" від першого дня заснування нашого щоденника аж до нинішної хвилі. Пок. визначувався дуже цінною, не так частою в наших важких обставинах, вічно погідною вдачею, крім цього: простолінійною щирістю та вмілістю зєднувати собі симпатії людей. Його дім був відомий з гостинности далеко поза межами бучацького повіту та околиці. Пок. був старшим братом посла д-ра Е. Олесницького і батьком адвоката д-ра Я. Олесницького. В. Й. П.!

Оповістки.

Український Наддніпрянський Хор під управою Дм. Котка.
Субота 5. VI. Рогатин.
Неділя 6. VI. Рогатин.
Понеділок 7. VI. Бережани.
Вівторок 8. VI. Бережани.
Середа 9. VI. Підгайці.
Четвер 10. VI. Тернопіль.
Початок о год. 8·30 вечером. Ціни скрізь знижені. 1659 28—?

Дирекція прив. учит. жіночої Семинарії СС. Василіянок в Яворові оголошує отсим конкурс на посади двох учительок а) учительки руханки і б) учительки рисунків і ручних робіт. Зголошення проситься слати до Управи Монастиря СС. Василіянок в Яворові. 1831 2—3

Дрібні оголошення.

Оголошення.

За оголошення Редакція не відповідає.

КОНКУРС

Головна Управа УПТ-а оголошує КОНКУРС на учительські сили до фахово-доповняючих вечірних ремісничих шкіл мужеської й женської у Львові для слідуючих предметів навчання: до релігії, до української й польської мови включно з загальною й торговельною кореспонденцією, до ґеоґрафії і історії, рахунків (бухгальтерії, калькуляції, початків альгебри) до гігієни, вільноручних, геометричних фахових рисунків, до фахової науки (механіки, товарознавства з хемією, фізики, машинознавства, технольоґії), до практичних вправ та варстатової і фабричної організації для термінаторів, до жіночого домашнього господарства з хемією щоденного життя та до жіночого практичного фахового заняття то є до крою й шиття суконь і білля. Предмети до фахової науки включно є спільні для мужеської й жіночої школи. Притім Головна Управа УПТ-ва розписує конкурс на управителя для мужеської фахової школи та на управительку для жіночої фахової школи у Львові.

Державна власть вимагає від учительського збору повних фахових і педагогічних кваліфікацій. В мужеській школі мають вчити мущини — в жіночій женщини.

Ремунерація за відбуті години виплачується після норм. принятих в школах УПТ.

Речинець внесення подання з свідоцтвами упливає (на разі без свідоцтв) до 15. червня 1926 до Головної Управи УПТ-ва у Львові, Ринок ч. 10 II. п.

Головна Управа Українського Педагогічного Товариства.
1726 3—3

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10

було їх причиною, як вони зроджувалися і хто їх влаштовував. Він передовсім розвіває леґенду про те, що погроми були явищем, тісно звязаним з українським національним визвольним рухом. Навпаки, з його книжки видно, що погроми зроджувалися в більшій части з протиукраїнського руху, чи то денікінського чи большевицького. Автор констатує, що велика більшість погромів і то найбільше жорстоких, була влаштована мародерськими частинами большевицької та білогвардейської, а не української армії і що участь осілого населення України в тих ганебних виступах була дуже незначна.

Дальше автор, хоч сам жидівський патріот, не вагається звернути уваги на те, що в українськім відроднім русі Жиди брали дуже незначну участь, хоч великих жидівських богачів і визначних діячів можна було стрінути і в Колчака і в Юденіча і в Денікіна та Врангеля, не говорячи вже про большевиків. А ці всі сили виступали проти України і Жидам нема що дуже нарікати, коли серед українського населення то тут то там зроджувалися протижидівські настрої. Жиди самі часто бували причиною тих настроїв.

Радянська Україна.

Громадський Комітет для святкування памяти І. Франка.

Перші організаційні збори Всеукраїнського Громадського Комітету для вшанування 10 тиліття смерти Франка відбулися в Харкові дня 25. травня ц. р. На них вибрано президію комітету. До неї ввійшли: О. Шумський, народній комісар освіти як голова, А. Приходько і акад. Д. І. Багалій як заступники голови і М. Скрипник, нар. ком. освіти О. Шліхтер, уповнов. комісаріяту закордонних справ у Харкові, К. Максимович, А. Хвиля, С. Пилипенко, голова „Плуга“, Мізерницький, М. Хвильовий, письменник, Ф. Таран, Г. Юра, Лев Курбас, О. Попов, Д. Марченко, С. Вітик, О. Вишня, Г. Одинець і Якуба як члени президії.

Громадський Комітет відбув дня 28. травня в день смерти Франка в 6 год. вечером у салі театру ім. Шевченка врочисте прилюдне засідання. В ньому взяли участь представники мистецтва, літератури, науки, громадських установ, фабричних комітетів, місцевих комітетів, студентських організацій і частин червоної армії.

На засіданню виголосив вступне слово голова комітету О. Шумський. С. Вітик відчитав реферат на тему: „Іван Франко як громадсько політичний діяч; проф. Попов читав на тему: „Іван Франко, як письменник“, а академик Багалій виголосив реферат „Наукова діяльність Івана Франка“. — По викладах відбувся концерт при співучасти найкращих сил Державної Драми ім. І. Франка, Державної Опери і капелі „Дух“.

В справі дальшої праці вибрав комітет дві комісії: для збирання жертв на будову памятника І. Франка у Львові та передачі їх до Львова і комісію для літературно видавничих справ. Ця остання має праю подбати про повне видання творів Івана Франка. Ця комісія поділилась на підкомісії для преміювання Франківською премією праць з обсягу літератури, для заснування стипендій ім. Франка і для притягання дітвори до франківських свят.

В справі будови памятника комітет рішив, що його треба побудувати у Львові і всі громадські збори жертв треба пересилати через Харківський Громадський Комітет до Львова. В справі переіменування місцевостей України комітет постановив порозумітися з місцевостями, особливо з округами в Донецькому Басейні та на Криворіжжі. Комітет приняв до відома заяву представника ВУФКУ. Хелмня про те, що ВУФКУ приготовляє кінофільму до повісти Франка „Захар Беркут“ і кіно-фільму з біографією Франка.

Сензаційний документ.

До дівся мілїон рублів польських повстанців?

Генеральна Прокуратура у Варшаві дістала від Йосифа Дептали, зам. в кольонії Новий Двір, гм. Камінка, пов. Любартів, таке письмо:

„Від р. 1873 до 1907 я був занятий як маршалок двору у гр. Константина Замойського, пов. любартівського. В 1859 р. Конст. Замойський забрав мене з собою до Варшави, де відібрав від мене присягу, що його не зраджу перед російською владою і заявив мені, що в 1863 р. польські повстанці забрали Москалям 1 мілїон рублів золотом і дали його переховати родині гр. Замойських. По тій заяві пішли ми оба до дому при вул. Вейській ч. 9., де я сам при його помочі відкопав закопане в рульонах золото.

Після відкопання золото це гр. Конст. Замойський перевіз до своєї палати при вул. Фоксаль у Варшаві. Таємницю я зберіг і російська влада ніколи про це не довідала я. Але з хвилею, коли Польща увільнилася від російського панування, силою факту я від присяги звільнений і як горожанин цеї землі маю право, а навіть обовязок спитатися, що сталося з тими грішми, які в часі повстання були „Скарбом Народовим“, а й тепер теж до держави належать і ніяким чином не можуть бути приватною власністю гр. Замойських. Повідомляючи про це Генеральну Прокуратуру, одночасно заявляю, що я готов кожної хвилі подати ближчі подробиці про цю справу. Про виконання того скарбу знали: гр. Авґуст Замойський, його син Тома і гр. Адам Замойський, власник мастку Козлівка і палати у Варшаві при вул Фоксаль. Гр. Тома є власником мастку Яблонь і дому при вул. Вейській 9.“

Це письмо вислав Дептала ще 14 січня ц. р. І хоч від того часу минає пятий місяць — сензаційного документу не розбирає ніхто! Польська патріотична преса, що має у себе місце на всякі дурниці й ідіотизми, що бавиться усякими сензаціями й „відкривствами“ у відношенні до своїх національних меншостей, — в цій справі набрала води в рот. Тільки соціялістичні органи опублікували на своїх сторінках лист Дептали, звідки беремо його й ми.

Над свіжою могилою.

Памяти Кирила Кахникевич-а.

Через навал матеріялу появляється цей некрольоґ щойно нині. — Ред.

Покинув нас так тихо, як тихо й безголосно працював ціле життя для народньої справи. Працював без слави, без признання, уникаючи всякого розголосу, всякої реклями. А праця його була важна, мозолиста.

Уродився пок. Кахникевич 1850 р. в Коломиї в міщанській сімї. До ґімназії ходив у Бережанах, опісля студіював у Відні. По скінченні фільософічного факультету (1876 р.) доповнив свої природничі студії знанням рільництва у віденській Вис. Рільн. Школі. Після того учителював в наукових заведеннях у Відні, а вернувши по кількох роках до Галичини, працював як приватний учитель. Тодіж зачалася його публіцистична та громадянська діяльність. Був якийсь час співробітником „Діла“, опісляж став редактором „Народної Часописи“, що виходила щоденно в українській мові як додаток до урядової „Ґазети Львовскої“. На становищі редактора „Нар. Часоп.“ заслужився пок. Кахникевич не тільки тим, що вів її чистою українською мовою і фонетичним правописом, але й тим, що помістив у ній масу цінних статтей з обсягу господарського життя й рільничої культури.

Але найбільша заслуга пок. Кахникевича — це зразкові переклади кращих творів світової літератури, які він містив у фейлетонах „Нар. Часоп.“ цілими роками. Деякі з тих перекладів вийшли й окремими книжками, але велика більшість їх так і лишилася забутою у фейлетонах того урядового часопису. Неодин з тих перекладів варто би видати й нині. Присвоєнням численних творів чужинних літератур українському письменству, такому вбогому в добрі переклади, заслужив собі пок. Кахникевич на нашу вічну вдячність.

Не менші заслуги поклав небіжчик в ділянці економічного відродження українського народу Галичини. На становищі члена головної ради „Сільського Господаря“ і співробітника всіх його секцій та видань вів він цілу його фахову хліборобсько-освітню працю. Разом з незабутнім д-ром Евгеном Олесницьким усталив головні основи нашої хліборобської організації, а від 1910 р. аж до хвилі розпаду Австрії вів редакцію органу „Господарська Часопись“. Орган цей був редагований вміло й цікаво, тому викликував у краю живе заінтересування. Позатим пок. Кахникевич редагував „Господарську Бібліотеку“, якої видав 42 числа. Написав також кілька оригінальних праць на економічні теми („Головні основи управи господарських рослин“), з яких деякі залишилися в рукописах.

Був якийсь час (від 1917 р.) педагогічно-дидактичним референтом в управі колишнього ц. к. видавництва шкільних книжок, де віддав також чималу прислугу національній справі. Жертвував теж більші й менші суми на народні цілі, а свого часу цілу свою фахову господарську бібліотеку дарував „Сільському Господареві“.

Вічна память заслуженому Покійникові!

НОВИНКИ.

— **Чаплі.** Так називається тепер велике зразкове і культурне господарство на Україні, що звалось до революції „Асканія Нова“. Чаплі — це простонародня назва. Перед сто літами заснував один з російських маґнатів „Асканію Нову“ на Чапельському хуторі. Теперішні Чаплі мають урядову назву „Степовий державний заповідник ім. Х. Раковського Чаплі“. На просторі кільканацяти тисяч десятин у віддалі 25 верстов від Перекопу і 120 верстов від Мелітополя розкинувся цей великий простір, що зветься нині Чаплі. На безмежному таврійському степі, покритий первісною ростинністю, величезними травами і лісами зберігається цей культурно-показовий простір. Найцікавішим у Чаплях є величезний зоольоґічний парк. В Чаплях є тепер великий науковий відділ з зоотехнічною і фототехнічною стаціями та зоопарком. Зоольоґічний парк відновлений в цілости, зпоза кордону спроваджено 100 нових диких звірят, а між ними є канґурі, джейрани, козороги, лані, дикі коні і т. д. З рідких птахів є: лебеді, фламінґи, білі чаплі фазани морські кури і т. д. Попри те є при зоопарку прецінний музей степової фльори та фавни. В господарському відношенні справу поставлено теж на висоті. Є там 1000 штук рогатої худоби, 219 коней. 390 волів і 68 верблюдів, є 24 трактори системи Форда і інший рільничий інвентар. Зразкове господарство Чаплі має девять поліпшених пород овець. В останньому році продано 3.500 пудів білої тонкої вовни. Млини, крупарні, олійні, водопроводи електрифіковані. В 1925 р. зібрано з господарства 320.000 пудів сіна; 330.060 пудів зернових культур. Того року ціле підприємство дало перший раз по війні 266.000 карб. чистого прибутку. Підприємство обслугує 3000 людей.

— **„Морська блоха“.** Якийсь добрий земляк прислав нам число італійського денника „Il Tevere“ з дня 27. травня, де находимо статейку з ілюстрацією про винахід нашого земляка Гасенка — про що повідомляли ми кілька днів тому. Водна чи радше „морська блоха“, кораблик збудований нашим земляком, може стати, як пишуть, кораблем майбутности, завдяки своїй швидкости, легкости та практичности. І винахідник сподіється переїхати 10.000 кільом. у 9 днях і вибирається на своїй новій машині у світову подорож. Чужинна преса висловлюється з ентузіязмом про новий винахід. В інформаціях про нього неприємно вражає лише одно: талановитий винахідник зайве прикрашує свою особу на італійську манеру ріжними голосними епітетами, починаючи від титулу ґрафа, уповноваженого міністра, першого голови аероклюбу на Україні, члена ґеоґрафічного товариства в Парижі, капітана корабля і „чи fruto dell mare“. Такі титули є зайві для кожного справжнього винахідника, коли його винахід має світове значіння, а не в силі збільшити величини особи ні вартости винаходу і не приносять Україні більше чести, коли половина з них є... неправдива. Видумати „морську блоху“ це велика річ. Але що за мета робити з неї слона?

— **Великий чоловік до малих інтересів.** Не маємо тут на думці когось, хто грає велику ролю в політиці, творить або скидає кабінети, а скромного громадянина, якому хронічно щодня, так само як десяткам тисяч інших, бракує 5 зол. Називається він Тайхман і наслідує у Львові від довшого часу Гоголів ського Хлестакова. Як львівський воєвода або голова офіцирського касина входить до крамниць, замовляє велику скількість товару, а при цій нагоді з клопітливим жестом великого пана, що забув дома гаманець, позичає від власника крамниці кілька золотих і шезає. Вийшовши недавно з келій при вул. Баторія Тайхман повторив знову свої штукарства і за позичені хитро 3 зол. 60 с. пішов знову на поліцію, признавшись скромно, що ошукав цілий ряд фірм. Не є виключене, що він недужає якоюсь специяльною манією великости, бо подає назви фірм, в яких навіть не був. Нпр. фабрика „Здоровля“, яку ще раз наводить як жертву своїх хитрощів, не бачила його на очі, як нас саме запевнює в цьому її управа.

— **Ще ошуканець.** Другим ошуканцем, у такім самім стилю, є у Львові професійний мантій Адольф Ек або Карп, відомий як Блят. Цей 54-літній добродій зробив знайомість з референтом окружного Земського уряду, а обіцявши йому золоті гори, як великий дідич, відступив йому з ласки пляшку меду, маґи та кілька фунтів мяса за 24 золотих. Коли він шез, виявилось, що в пляшках була звичайна ріднна. Ек торгував так гостинно медом і в інших домах, ласих на дешеві напитки „по знайомости“.

— **З коломийської ґімназії.** У коломийській ґімназії відбувся в днях 21—28. мая устний іспит зрілости під проводом дир. П. Мостовича. Тому, що тепер згідно з розпорядком мін. освіти та віроісп. ученик не одержує загального висліду, а лише ноти із поодиноких предметів іспиту, не зазначуємо поступу. Іспит здали слідуючі абітурієнти: Бачинський Степан, Баран Гілель, Березовський Юліян, Букашович Лев, Букашович Юліян, Василик Андрій, Візерканюк Володимир, Германюк Онуфрій, Данилович Володимир, Ковалець Лев, Клюс Іван, Конеь Марко, Кострубяк Василь, Курилюк Володимир, Луговий Ігор, Мацілинський Омелян, Михалевський Богдан, Павлюк Микола, Пригородський Микола, Руденський Теофіль, Чолій Ярослав, Шавбер Осія, Шурґалюк Семен, Біґерівна, Гільзенрадівна, Коллерівна, Меренюківна, Станкевичівна. Шістьох учеників одержало поправчий іспит, одного недопущено, три впали при письменному іспиті, а шістьох впало при устнім іспиті.

— **Автобіографія Вільгельма II.** вийде в найблизшім часі в Липську. Бувший кайзер на вигнанні мав час хопити за перо і списати подрібну історію свого життя. У ній

дивно супроти німецької рідної мови населення — навпаки. Колиб вибухла війна, то сини Альзасії знов клалиб свої голови за свою єдність із Францією, як клали їх у війнах Революції, Наполеона, 1870 до 1871 і 1914—18 рр. Що до цього найменших сумнівів не має особливо найближче заінтересована в тому Німеччина.

Але річ инша любити Францію, яка є вічна, а инша покірно хилити голову під ярмо якобінського централізму з усіми його вицвітами. Альзасія цього не хоче, відси алярми про альзаську небезпеку. Без основної зміни теперішнього французького режіму не можна думати про заспокоєння Альзасії.

Знівечення демократичної парляментарної республики і розпутання, шляхом децентралізації, провінцій і племен, країв і говорів Франції, мають у своїх програмах дві найсильніше зорганізовані і Третій Республиці ворожі сили: французька комуністична і французька роялістична партія. Обі вони ладяться перейняти спадок режіму, що розкладається.

IV.

Ці питання теоретично цікаві і практично важні, просто сказати: повчаючі. Повчаючі особливо для тих, що будуть колись творити конституцію Соборної України. Одначе не тільки своїм сьогоднішним „роздражненням" цікава і повчаюча Альзасія — особливо населенню поневолених, анектованих країв, у котрій стороні світа вони й не лежалиб. Вона нам рівно, може навіть ще більше цікава своєю майже пів-віковою історією під німецьким ярмом, від 1871 до 1918 рр. Не можна без запертого віддиху, без стисненого серця читати розкинених по ріжних книжках сторінок тієї славної історії, тієї славної оборони французького патріотизму проти пруської перемоги; історії переслідувань, еміграцій, змагань проти кольонізацій, за школу й церкву, та землю й уряди; історії понижень і вивисшень, трагічну історію альзаських жовнірів у рядах двох ворожих армій; історію оконечного тріюмфу — нарешті.

Можливо, що при нагоді розкажемо галицькому читачеві бодай декілька вирівків із альзаського минулого під ворожим ярмом. Здається нам, а ми певні в тому, що пізнання, аж до подробиць, історії Альзасії 1871—1918, разом з вивченням історії Поляків під Прусією, так само необхідне для горожанського виховання інтелігентської верстви поневолених народів у всіх частях земної кулі, як знання історії чеських полків, чеських офіцерів і чеських жовнірів австро-угорської армії часу світової війни. Це вивчення є абсолютно потрібне, необхідне для найширших верст людности, особливо для загалу молоді — Кореї, поневоленої на Далекому Сході Японією. Про це дуже цікаві подробиці принесла допис корейського кореспондента в однім з недавних чисел „Times-а".

В. Левицький.

Відчити з українознавства.

В салі „Академічного Дому" при вул. Супінського 21. почалися наукові відчити з обсягу українознавства, на які дала дозвіл адміністративна влада. Відчити влаштовує Українське Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові. Відчити починаються в такому порядку:

4. VI. Д-р Свєнціцький від год. 2—4 „Літературні першістки в памятниках старославянського письменства".

5. VI. Д-р І. Раковський від години 5—6 по пол. „Первісне населення Европи".

5. VI. Д-р М. Кордуба від год. 6—8 веч. „Повстання Руської Держави".

8. VI. Д-р І. Свєнціцький від 2—4 попол. „Як склалося життя славянських святих Кирила і Методія?"

9. VI. Д-р І. Раковський від години 5—6 „Раси Европи".

11. VI. Д-р І. Свєнціцький від год. 2—4 по пол.: „Староруське життя святих".

12. VI. Д-р І. Раковський від години 5—6: „Расовість Українців".

12. VI. Д-р М. Кордуба від год. ... „Перші київські князі".

Велика втрата.

Реакція на огидний вчинок Шварцбарта і становище світового жидівства до української політичної еміграції.

Ненадійна смерть Симона Петлюри широким і болючим відгомоном відбилася в найширших колах української політичної еміграції. Жаль і жалоба з приводу великої втрати чергується з крайним обуренням з приводу негідного, наклепного становища жидівської і жидофільської преси.

Наша редакція просто засипана безчисленними листами, заявами, резолюціями і т. и. у звязку з трагічною подією. Було би бажаним вичерпати на сторінках преси всі ті голоси просто для історії, одначе невеличкий обєм нашого органу не дозволяє нам піти вповні на зустріч бажанням шан. дописувачів. Тому з конечности, сповняючи в межах спроможности наш громадський обовязок, мусимо обмежитися до короткого змісту головним чином збірних актів.

Найживіше відгукнулася на смерть Сим. Петлюри Прага і Берлін, де є найбільші скупчення української політичної еміграції, всюди переломлюючи дотеперішнє взаїмне недовіря, ліквідуючи ріэку розбіжність думок і доводячи до одного фронту, до єдности всієї еміграції.

Відгомін смерти С. Петлюри в Празі.

Вже перша вістка про трагічну смерть непохитного борця за визволення українського народу викликала глибоку жалобу серед українського громадянства в Чехословаччині. Заходами „Легії Українських Націоналістів" відбулося в Празі 26. травня ц. р. велике зібрання представників українських організацій в Ч. С. Р. (було заступлених 53 організацій політичних — від хліборобів до соц. революціонерів — наукових, культурно-освітних, економічних і т. и.), щоби віддати пошану вбитому Борцеві. Після вступного слова проф. Шульгина і відспівання „Вічная Память" вибрано Комітет для вшанування памяти Покійного.

Комітет ухвалив вислати Дружині Небіжчика таку телеграму:

„Глибоко зворушена трагічною смертю Національного Героя-Мученика українська еміграція в Ч. С. Р. засилає Вам своє сердечне та щире співчуття".

Крім того Комітет делегував на похорони С. Петлюри до Парижа проф. Шульгина, доручаючи йому зложити на труні Небіжчика вінок з написом: „Au Président de la République Democr tique Ukrainienne Simon Petlura. Emigr tion Ukr ini nne en Tchechoslovaquie".

Для української еміграції встановлено сорокденну жалобу та призначено на день 29. травня (на Славянському Острові в Празі) панахиду під проводом пражського архиеп. Саватія і жалібну академію.

Вкінці комітет постановив видати заклик до української еміграції в Ч. С. Р. достойно вшанувати память Убитого, зєднавшись в одну Всеукраїнську Родину та видати відповідний маніфест до Українського Народу.

Дня 29. травня відбулася жалібна академія при участи 103 представників українських організацій в Ч. С. Р. та великого здвигу українських громадян (в числі понад дві тисячі осіб).

Зібрані на академії винесли отсю резолюцію:

„Українське Громадянство, заступлене українськими політичними, науковими, культурними, професійними й економічними установами-організаціями, партіями, спілками та угрупуваннями; українські політичні і культурні діячі, професори, письменники, селяне та робітники, студенти та військові, що перебувають на еміграції в ЧСР., зібравшися 29. травня 1926 року для вшанування світлої памяти Голови Директорії Народньої Республики, Головного Отамана Українських Військ Симона Петлюри, що в Парижі 25. травня ц. р. приняв мученицьку смерть від руки ворогів Українського Народу — в цю незмірно-важку і трагічну хвилю національного смутку:

1. Підносять прилюдний, одноодушний протест проти нелюдського кривавого терору ворогів України, жертвою якого впав Вожд Української Нації.

2. З призирством рішучо відкидають спробу ворогів Українського Народу заплямувати світлє, чисте і чесне імя Симона Петлюри, а тим самим і Велике Діло Визволення України, обвинуваченнями в насильствах над жидівським населенням підчас воєнних подій на Україні та урочисто в цю велику історичну хвилю іменем свого Народу засвідчують, що Світлої Памяти Небіщик рішуче, навіть смертю, карав винуватих в насильствах над жидівським населенням України.

3. Закликають все Українське Громадянство, що перебуває поза межами Рідної Землі, на еміграції, як і весь Український Народ, дати рішучу одсіч ворогам України на прояви брутального поборювання ними Українських Державницьких Змагань та, зімкнувши лави свої, продовжувати боротьбу, що досі велася під проводом Славного Героя-Небіжчика — аж до повної перемоги.

Вічна память Небіжчику, Мученику за Рідний Край!

Слава Борцям за Волю України!"

* * *

З приводу смерти С. Петлюри відомий соціяльно-демократичний діяч і б. міністр праці в уряді УНР. Осип Безпалко помістив в центральному органі німецької соц.-дем. робітничої партії в ЧСР. „Sozialdemokrat" (ч. 124 з 28. травня) довшу статтю, присвячену Небіжчикові, під нап. „Симон Васильович Петлюра".

„Це постать — каже автор про С. Петлюру — з найпередніших рядів пробудженого в революційних роках до державнотворчої активности українського народу. На особі Петлюри хотів мстити атентатчик переслідуване підчас революції на Україні жидівство.

Не для виправдування особи (Петлюри) присвячені ці рядки. Важнішим є зупинитися на освітленні тієї великої трагедії народів, яка відгравалася в революційних роках. Також для західно-европейського соціяліста є важним, оцінювати Схід не на основі легенд, тільки фактів".

Після того автор коротко подає біографію і поодинокі фази громадської діяльности Небіжчика, а — дійшовши до страшної хуртовини після повалення гетьманату — пише:

„З півночі наступала проти Київа большевицька армія, з полудня армія Денікіна, якої завданням було: розбити українські революційні сили, а опісля звернутися проти більшовиків. На заході кипіла невирішена боротьба між Поляками і західними Українцями. Побідна антанта не хотіла нічого й чути про „більшовизуючих" Українців, у яких міністрами були соціялісти і проклямували земельне вивласнення. Вона все поставила на Денікіна. Більшовики поставили собі головною метою роздавити „контр.-революційний" національний рух Українців. Регулярна війна перемінилася в страшну громадянську війну, на чолі якої були більшовицькі фанатики. Кличем було, що мету усвячують засоби. Ніяких полонених, довершувано пімсти на батьках, матерях, жінках і дітях противника. На селах розшаліле море повстанчих селян, в містах суцільно обєднане жидівство, якого пролетарські ряди видавали найвірніших більшовицьких партійників. В таких умовах положення українського національного війська, розкладаного непевними елементами, агентами-провокаторами більшовиків і Денікіна, зданого на допомогу повстанців-добровольців, — було незавидне. Всюди кров і ненависть, ненависть і кров, а при тому більшовицька метода війни: ніякої пощади борцям, убивство і смерть не беручим участи у боротьбі. Вбивства і громадська війна, якщо вбивані були Українцями або Москалями, не-більшовиками, погром — якщо вони були Жидами.

Українська демократія під проводом соціялістів всіми силами боронилася проти таких метод, проти бестіяльства, проти провокації чужих таборів. Сотні тисяч листівок, довірені, надійні політичні інспектори при поодиноких військових відділах, жидівські міністри як активні учасники контролі щодо здійснення виданих заряджень, освідомлювання вояків промовами українських міністрів і політиків, щоби вдержати чистим прапор революційної боротьби і демократії. А на чолі всіх тих змагань Петлюра як начальник війська. Він сам видає маніфести до народу для оборони Жидів, потягає до відповідальности спричинників ексцесів. І ті намагання увінчалися успіхом. Військо очищено від непевних елементів, ексцеси припинилися, міському населенню дано почуття безпеки. Жидівське населення зі своїми соціялістичними партіями на чолі чинно брало участь в утверджуванні вислідів демократичної революції на Україні".

Відгомін смерти С. Петлюри в Берліні.

Вістка про смерть С. Петлюри до глибини потрясла українською еміграцію в Берліні. Відповідю на обєднаний фронт світового жидівства є започаткована єдність всіх еміграційних таборів з гетьманцями включно.

Дня 27. травня б. військові української армії звернулися до еп. Тихона, підчиненого арх. Евлогія, щоби відправив панахиду по Небіщикові. Згода єпископа викликала велике здивування в українських колах. Ініціятиву в пошануванні памяти от. С. Петлюри взяла на себе „Спілка Обєднаних Українських Громадських Організацій" в Берліні. Вона вислала спочутливу телеграму Дружині Небіжчика. В організації „Стара Прусія" виголосив реферат про діяльність пок. Симона Петлюри і його заслуги П. Кожевників.

Спілка запросила до участи в панахиді всі українські організації в Берліні. У відповідь на запросини негайно відгукнувся б. гетьман Павло Скоропадський таким письмом:

„Ванзее, 29. травня 1926.

До Президії Спілки Обєднання Українських Громадських Організацій в Берліні.

Високоповажані Панове!

Ваше запрошення на панахиду по покійному Симону Васильовичу Петлюрі одержав. Прибуду вшанувати память Небіжчика, позаяк — не зважаючи на розбіжність наших шляхів — бачив завжди в ньому щирого українського націоналіста. Перед одвертою могилою схиляю голову.

З щирою пошаною

Павло Скоропадський".

У звязку з великою втратою гетьманська організація — Центральний Комітет Хліборобів-Державників звернувся до своєї філії в Парижі на руки Трохимовича з таким дорученням:

„Центральна Управа Хліборобів доручає Парижській Організації приняти участь в похороні Симона Петлюри, віддати честь Борцеві за Самостійність України, передаючи на суд історії наш політичний спір.

Шемет, Монтрезор."

Дня 29. травня відбувся в Берліні заходом Спілки Організацій концерт з приводу 10-літніх роковин смерти Ів. Франка. Користуючися нагодою, голова Спілки Шемет віддав поклін також памяти С. Петлюри.

В неділю 30. травня відбулася в православній церкві величава панахида по пок. Петлюрі, відправлена еп. Тихоном. В панахиді взяли участь всі українські організації і багато українських громадян в Берліні. На жаль, відсутністю світили тільки представники „Комітету допомоги збігцям зі Зах. України". Не було теж нікого з окруження през. Петрушевича.

Похорони.

Похорони С. Петлюри в Парижі пройшли незвичайно величаво. До Парижа прибули на сумний обряд представники розсіяної по Европі української політичної еміграції. Ховали Борця за волю України у великому смутку, але з вірою в кращу будуччину.

Відправа відбувалася в румунській правосл. церкві. Біля катафальку почесна сторожа б. українських військових. Службу божу відправлено в українській мові.

Після панахиди домовину винесли на плечах товариші й приятелі Небіжчика. Сумний похід спрямовано на цвинтар Монпарнас. Над могилою знову відправлено панахиду. При співі „Вічная память" і „Заповіту" Шевченка зложено домовину в чужу землю.

Погроми й українська влада.

Погроми на Україні в освітленні жидівського патріота.

Перед кількома тижнями вийшла в Ню-Йорку книжка відомого жидівського діяча Арнольда Марголіна п. з. „Жиди у Східній Европі" (The J ws of Ea tern Europe". By Arnold D. Margolin). Автор обговорив у цій книжці, розуміється, й жидівські погроми на Україні в 1919—20 рр., але освітлює їх безсторонно. Він, як сам каже, не хоче їх оправдувати, але старається найти пояснення, що